

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupený JUDr. Denísem Mitrovičem, advokátem, se sídlem Mírové náměstí 274, Týniště nad Orlicí, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2015, č. j. KrÚ 61378/2015/ODSH/13, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 2. 11. 2016, č. j. 52 A 105/2015 – 38,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 2. 11. 2016, č. j. 52 A 105/2015 – 38, **se z r u š u j e .**
- II.** Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 24. 9. 2015, č. j. KrÚ 61378/2015/ODSH/13, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 30 250 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Denise Mitroviče, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl rozhodnutím Městského úřadu Chrudim, odboru dopravy (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 3. 7. 2015, č. j. CR 044797/2015 ODP/KL, shledán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, kterého se měl dopustit tím, že dne 28. 8. 2014 v obci Nový Dvůr

způsobil jako řidič motocyklu značky Kawasaki Ninja dopravní nehodu, a dále tím, že překročil maximální povolenou rychlost 50 km/h v obci. Žalobce jel přinejmenším rychlostí 74,2 km/h (zjištěno znalcem), rychlost jízdy nepřizpůsobil svým schopnostem a vlastnostem motocyklu a přední částí motocyklu narazil do pravé zadní části vozidla značky Fiat Punto, jehož řidička odbočovala na místo ležící mimo pozemní komunikaci. Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal žalobce odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl.

[2] V žalobě podané ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) žalobce namítal, že od spáchání přestupku již uplynul jeden rok, že žalovaný porušil jeho právo na spravedlivý proces, neboť mu neumožnil vyjádřit se k podkladům rozhodnutí poté, co je doplnil, a že nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu týkající se zavinění dopravní nehody řidičem jedoucím po hlavní silnici.

[3] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl. Správní orgány dle jeho mínění vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci a správně určily, že dopravní nehodu zavinil žalobce překročením nejvyšší povolené rychlosti. Žalobcem uváděná judikatura na posuzovanou věc nedopadala, neboť překročení povolené rychlosti nemělo pouze omezený význam, naopak bylo jedinou a základní příčinou nehody. Krajský soud připomenul zásadu omezené důvěry, podle níž nelze po řidiči spravedlivě požadovat, aby předpokládal veškerá možná porušení pravidel jinými účastníky silničního provozu. K námitce prekluze krajský soud poznamenal, že policejní orgány zahájily dne 28. 8. 2014 úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. V trestním řízení nebyla zjišťována jen trestní odpovědnost řidičky, ale i odpovědnost žalobce. V daném případě tak nebylo trestní řízení zahájeno vůči konkrétní osobě, nýbrž bylo prověřováno, kdo dopravní nehodu způsobil. Skutek, o němž v trestním řízení šlo, byl totožný s tím, který byl řešen v přestupkovém řízení. O probíhajícím trestním řízení byl žalobce vyrozuměn, neboť byl v jeho rámci vyslechnut. Bylo proto namístě aplikovat § 20 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v tehdy rozhodném znění, podle něhož se do běhu jednorocní lhůty, během které lze přestupek projednat, nezapočítávala doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení. Doba od zahájení trestního řízení do odevzdání přestupku k projednání správnímu orgánu prvního stupně tudíž nebylo možno započítat do běhu lhůty pro zánik odpovědnosti za přestupek. Závěrem krajský soud uvedl, že předmětem správního řízení nebylo to, zda došlo k uplynutí lhůty dle § 20 odst. 1 zákona o přestupcích, a správní orgány nebyly povinny tuto skutečnost ve svých rozhodnutích *ex officio* odůvodňovat (odůvodnění by bylo třeba až v případě odložení věci z důvodu zániku odpovědnosti). Žalovaný proto nemusel žalobce seznamovat s obsahem podkladů, které sloužily jen ke zjištění, zda odpovědnost za skutek nezanikla. Vzhledem k tomu, že žalovaný z těchto podkladů v napadeném rozhodnutí nevycházel, nemohl být žalobce zkrácen na svém právu.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel krajskému soudu předně vytýká chybný závěr o tom, že žalovaný nebyl povinen seznámit stěžovatele s obsahem podkladu doplněného do spisu, jímž byl záznam o zahájení úkonů v trestním řízení. Na rozdíl od krajského soudu má stěžovatel

pokračování

za to, že se jednalo o významnou listinu, neboť sloužila k posouzení předběžné otázky zániku odpovědnosti za přestupek. Závěr krajského soudu, že listina nebyla podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí, je vadný, protože už jen ze samého vydání napadeného rozhodnutí je zjevné, že listina zohledněna byla. To, že žalovaný do odůvodnění napadeného rozhodnutí své úvahy ohledně zániku odpovědnosti nezahrnul, pak svědčí pouze o jeho nesprávném postupu. Ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nadto nedává správnímu orgánu alternativní možnost. K argumentaci krajského soudu, že stěžovatel musel být se zahájením trestního řízení obeznámen, neboť byl vyslýchán, stěžovatel konstatuje, že tomu tak být nemuselo, neboť orgány činné v trestním řízení mohou své úkony provádět i neformalizovaným způsobem.

[6] Rovněž při posouzení zániku odpovědnosti za přestupek měl krajský soud dle mínění stěžovatele pochybit. Totožnost skutku řešeného v trestním řízení a řízení o přestupku je vázána k následku jednání způsobenému tímž pachatelem. Trestní řízení bylo zahájeno pro podezření ze spáchání přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti vůči podezřelé řidičce automobilu. Nelze dovodit, že by takto vymezené jednání mělo dopadat i na stěžovatele. Trestní řízení tedy nebylo vedeno pro tentýž skutek jako přestupkové řízení a netýkalo se ani téhož pachatele.

[7] K vadám správního řízení a nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu věci stěžovatel uvádí, že krajský soud nerespektoval konstantní judikaturu Nejvyššího soudu (rozsudky sp. zn. 7 Tdo 38/2009 a 5 Tdo 1173/2004), když vzal za prokázané zavinění dopravní nehody řidičem jedoucím po hlavní silnici, který překročil nejvyšší povolenou rychlost a jemuž nebyla dána přednost v jízdě od druhého účastníka silničního provozu. Rychlost zdaleka nebyla překročena o požadovaných 70 %. Nedání přednosti v jízdě nadto dle názoru stěžovatele samo o sobě vede ke zcela bezprostřednímu a reálnému nebezpečí střetu vozidel. Porušení povinnosti dodržet rychlostní limit nemá bez dalšího za následek vznik nebezpečí, neboť to vzniká až ve spojení s dalšími okolnostmi konkrétní situace na silnici. V nepřehledné dopravní situaci si měla řidička automobilu přijíždějícího po vedlejší komunikaci počínat zdrženlivě a zamýšlený jízdni manévry (vjetí na hlavní komunikaci) uskutečnit až po vyjasnění situace. Nedůsledný odhad rychlosti motocyklu, podcenění situace, lehkomyšlnost a spoléhání na to, že „jede 50“, je třeba přičíst na vrub řidičce. Příčinou střetu bylo to, že řidička nedala přednost v jízdě.

[8] Žalovaný se ztotožnil se závěry napadeného rozsudku.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Důvodnost kasační stížnosti Nejvyšší správní soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud předně posoudil stížní námitku týkající se zániku odpovědnosti stěžovatele za přestupek, neboť v případě její důvodnosti by ztrácelo smysl zabývat se námitkami ostatními.

[12] Podle § 20 odst. 1 části věty před středníkem zákona o přestupcích, ve znění účinném do 30. 9. 2015, „[p]řestupek *nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok.*“ Judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že v této lhůtě musí rozhodnutí o přestupku nabýt právní moci (viz rozsudky ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004 - 39, publ. pod č. 845/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 30. 9. 2010, č. j. 7 As 61/2010 - 89).

[13] Podle druhého odstavce téhož ustanovení zákona o přestupcích v rozhodné době platilo, že „[d]o běhu lhůty podle odstavce 1 se *nezačítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu,*“ přičemž tímto zvláštním zákonem byl dle poznámky pod čarou trestní řád. Výkladem slovního spojení „*tentýž skutek*“ užitého v § 20 odst. 2 zákona o přestupcích se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 15. 6. 2007, č. j. 4 As 38/2006 - 63, kdy shledal, že podstatou skutku je jednání pachatele (obviněného) a následek tímto jednáním způsobený, jenž je relevantní z hlediska trestního práva. Podstata skutku je určována účastí obviněného na určité události popsané v příslušném aktu orgánu činného v trestním řízení, ze které vzešel následek porušující nebo ohrožující zájmy chráněné trestním zákonem. Ustanovení § 20 odst. 2 zákona o přestupcích je třeba dle citovaného judikátu vykládat tak, že roční lhůtu k projednání přestupku lze prodloužit o dobu vedení trestního řízení pro týž skutek vždy jen ohledně té osoby, která byla takto trestně stíhána. Nedovoleně jednající osoba přitom musí být informována o tom, že je vůči ní vedeno trestní řízení. Za vyloučenou dobu z roční lhůty k projednání přestupku pachatele se naopak nepovažuje doba trestního stíhání vedeného vůči jiné osobě.

[14] V rozsudku ze dne 11. 3. 2015, č. j. 6 As 181/2014 - 32, pak Nejvyšší správní soud s ohledem na definici trestního řízení dle § 12 odst. 10 trestního řádu vyložil, že pojem trestního řízení je nutno chápat v tom nejširším možném pojetí, neboť je pod něj zahrnut veškerý proces upravený trestním řádem. Trestním řízením proto musí být také postup před zahájením trestního stíhání dle § 158 a § 159b trestního řádu, jenž je vymezen v rámci přípravného řízení trestního, a v jehož rámci dochází k objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu (obdobně viz také rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 271/2014 - 41).

[15] Nejvyšší správní soud ve vztahu ke stěžovatelem tvrzenému zániku jeho odpovědnosti za přestupek zjistil ze správního spisu následující skutečnosti. Dne 28. 8. 2014 došlo ke střetu (dopravní nehodě) dvou motorových vozidel, a to motocyklu značky Kawasaki Ninja řízeného stěžovatelem a automobilu značky Fiat Punto řízeného M. S. Téhož dne zahájila Policie České republiky úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu, tj. úkony před zahájením trestního stíhání sloužící k objasnění a zjištění skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Z policejního záznamu se podává, že úkony byly zahájeny ve věci „DN – *Těžké ublížení na zdraví*“, jelikož na základě ohledání místa dopravní nehody byl dostatečně odůvodněn závěr, že M. S. mohla spáchat přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 a 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, tím, že při odbočování vlevo na místo ležící mimo pozemní komunikaci nedala přednost v jízdě protijedoucímu motocyklu, který předním kolem narazil do pravého zadního blatníku automobilu a následně byl nárazem odhozen na levou stranu komunikace, kde havaroval. Stěžovatel jako řidič motocyklu utrpěl při nárazu četná zranění. Z policejního záznamu není patrné, že by stěžovatel byl z tohoto nebo jiného jednání také podezřelý.

[16] Po opatření znaleckého posudku policejní orgán změnil názor na hodnocení příčiny dopravní nehody a přípisem ze dne 19. 11. 2014 odevzdal věc podle § 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu správnímu orgánu prvního stupně k projednání přestupku stěžovatele, který měl spočívat v tom, že stěžovatel nejel v obci rychlosti nejvýše 50 km/h a nepřizpůsobil

pokračování

rychlost jízdy svým schopnostem a vlastnostem motocyklu a přední částí motocyklu narazil do pravé zadní části vozidla značky Fiat Punto, které odbočovalo na místo ležící mimo komunikaci, přičemž utrpěl četná zranění. Zahájení správního řízení o tomto přestupku bylo stěžovateli oznámeno přípisem ze dne 8. 1. 2015. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo vydáno dne 3. 7. 2015. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 24. 9. 2015, právní moci nabylo o den později.

[17] Zatímco trestní řízení bylo vedeno s řidičkou automobilu M. S. ohledně skutku spočívajícího v tom, že při nesprávném odbočování zavinila dopravní nehodu, jejímž následkem bylo těžké ublížení na zdraví motocyklisty, podstatou skutku, kterého se měl dopustit stěžovatel, bylo překročení maximální povolené rychlosti v obci a nepřizpůsobení jízdy dopravní situaci, což mělo za následek vznik dopravní nehody. Nezbyvá tedy než přisvědčit stěžovateli, že v dané věci nelze učinit závěr o totožnosti skutku. Nejen že trestní řízení bylo vedeno vůči jiné osobě než řízení přestupkové, ale také podstata jednání a jeho následek byly v trestním řízení vymezeny zcela jinak než v řízení o přestupku. Souzená věc je proto velmi podobná té, jakou Nejvyšší správní soud posuzoval v již citovaném rozsudku sp. zn. 4 As 38/2006, kde bylo v trestním řízení řešeno, že řidič nedal přednost v jízdě a zavinil dopravní nehodu, při které došlo ke škodám na majetku a zdraví, a až po opatření znaleckého posudku byl ze způsobení dopravní nehody obviněn druhý řidič, který překročil povolenou rychlost a nesprávně zareagoval na před ním jedoucí a odbočující automobil. V popsaném případě zdejší soud taktéž neshledal totožnost skutku.

[18] S tvrzením krajského soudu, že v trestním řízení nebyla zkoumána pouze odpovědnost řidičky M. S., ale také odpovědnost stěžovatele, souhlasit nelze. Z podkladů trestního řízení je zjevné, že vyšetřovanou osobou byla pouze M. S., jež se mohla dopustit přechinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti. To plyne nejen ze záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, ale také z protokolu o nehodě v silničním provozu ze dne 28. 8. 2014, kde je M. S. označena za podezřelou z porušení ustanovení zákona o silničním provozu a ze spáchání přechinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, i z úředních záznamů o podaném vysvětlení. Skutečnost, že policejní orgány nakonec dospěly k závěru, že se podezřelá přechinu nedopustila, a předaly věc k projednání přestupku stěžovatele správnímu orgánu prvního stupně, neznamená, že trestní řízení bylo vedeno ohledně stěžovatelova jednání.

[19] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku zániku odpovědnosti stěžovatele za přestupek, a proto je dán důvod pro zrušení napadeného rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jelikož jednoroční lhůta pro projednání přestupku nepřestala běžet v době, kdy policejní orgány vedly trestní řízení s řidičkou automobilu, zanikla odpovědnost stěžovatele za přestupek dne 28. 8. 2015. Pokud žalovaný po tomto datu pokračoval v projednávání přestupku a dokonce potvrdil výrok o vině i trestu, dopustil se podstatného porušení ustanovení o správním řízení, jež mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Pro tuto vadu měl krajský soud v souladu s § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. S ohledem na charakter zjištěného pochybení je nadbytečné zabývat se dalšími kasačními námitkami.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[20] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Protože již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že za použití § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil

i je a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.]. Tento názor lze shrnout tak, že žalovaný porušil ustanovení o řízení tím, že v rozporu s § 20 zákona o přestupcích projednal přestupek, přestože odpovědnost stěžovatele za jeho spáchání zanikla.

[21] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, a proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Stěžovatel se žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí, čehož dosáhl, a tudíž měl ve věci plný úspěch. Nejvyšší správní soud mu proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přiznal náhradu nákladů řízení proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl.

[22] V souzené věci bylo provedeno celkem pět úkonů právní služby podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto úkony spadá převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu], podání žaloby jakožto písemného podání ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a ve věci se konalo před krajským soudem dne 2. 11. 2016 jednání [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu], jehož celková doba přesáhla dle protokolu dvě hodiny, a tak je třeba účast stěžovatelova zástupce při jednání započítat jako třetí a čtvrtý úkon. V rámci řízení o kasační stížnosti přiznal Nejvyšší správní soud stěžovateli náhradu nákladů řízení za jeden úkon ve věci samé – podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon přísluší částka 3100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Náhrada nákladů řízení činí součet částky 8000 Kč za soudní poplatky (3000 Kč za žalobu, 5000 Kč za kasační stížnost) a 17 000 Kč za právní služby (pětkrát 3400 Kč), tj. 25 000 Kč. Protože zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o částku odpovídající dani, kterou je povinen odvést, tj. o 5250 Kč. Celkovou částku ve výši 30 250 Kč je žalovaný povinen zaplatit stěžovateli v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu